

Na styku kultur. Kartka z kalendarza - 6 stycznia.

Święto Trzech Króli

6 stycznia jest dniem, w którym Kościół katolicki obchodzi święto Objawienia Pańskiego, zwanego świętem Trzech Króli. Okres świąteczny dobiega końca, dając początek nowemu rokowi liturgicznemu. Dzień Trzech Króli niegdyś obchodzono bardzo uroczyście, pamiątką tego jest bogata tradycja, która przetrwała do dziś.

Objawienie Pańskie należy do pierwszych świąt, które uświęcił Kościół. Obchodzono je na Wschodzie od III wieku, a na Zachód przedostało się pod koniec IV wieku. Symbolem święta jest historia opisana w Ewangelii Mateusza, według której Mędrcy ze Wschodu przybyli do Betlejem, aby oddać pokłon Jezusowi. Co ciekawe, w poszukiwaniu tożsamości tytułowych Trzech Króli więcej jest domysłów niż twardych faktów.

I tak jedną z wielu biblijnych zagadek pozostaje liczba Magów. Malowidła w katakumbach rzymskich z II /III w. wskazują, że było ich sześciu. Kościół natomiast uważa, że było ich trzech ze względu na ilość złożonych darów: złoto, kadzidło i mirrę. Ofiara złożona Jezusowi przez magów ma symboliczne znaczenie: oznaczają godność królewską Chrystusa (złoto), wypływającą z połączenia się natury ludzkiej (mirra) z Boską (kadzidło). Sporna pozostaje nie tylko liczba magów ale także ich tożsamość. Dopiero w VIII w. mędrcom nadane zostają imiona Kacper, Melchior i Baltazar. Postaci mędrców, owiane tajemnicą, kryją głęboką symbolikę chrześcijaństwa-Objawienie Pańskie podkreśla misyjny charakter Kościoła, który ma przekazywać i prowadzić do wiary tych, którzy są z dala od niego.

Święto Trzech Króli pełne religijnych symboli, posiada też swoją ludową tradycję. Do kanonu świątecznych obrzędów, sięgających XV i XVIII w. należy święcenie kadzidła i kredy. Po zakończeniu mszy świętej wierni poświęconą kredą naznaczają drzwi swojego domu. Ojciec jako głowa rodziny z powagą kreślił na drzwiach wejściowych, domu, obory i innych budynków litery K+ M+ B oraz cyfry danego roku. Powszechnie uważa się, że litery oznaczają inicjały imion trzech króli. W rzeczywistości litery stanowią skrót od zwrotu: „*Chrisus Multorum Benefactor*” - „*Chrystus błogosławi domowi*”. Napis na drzwiach wszystkich zabudowań oznaczał więc Boże Błogosławieństwo w nowym roku. By wzmocnić pozytywną wróżbę po powrocie z kościoła okadzano mieszkania, osoby, całe gospodarstwa. Mieszkańcy podlaskich wsi wierzyli, że zabiegi te zapewnią obfitość plonów oraz bezpieczeństwo gospodarstwa od wszelkiego zła i nieszczęść, zwłaszcza burz, pożarów i choroby. Efekt miało wzmocnić skropienie wszystkich zabudowań wodą święconą. Święto Trzech króli był również czasem zabaw i śpiewania kolęd. Kolędnicy przebrani za trzech króli chodzili od chaty do chaty z przygotowanym przedstawieniem polegającym na walce drewnianymi szablami w takt wesołych pieśni.

Podczas, gdy wierni Kościoła katolickiego 6 stycznia symbolicznie kończą okres bożonarodzeniowy, w domach wyznawców kościoła prawosławnego zasiada się do Wigilii. Z kolei *Objawienie Pańskie* w kościele prawosławnym przypada na 19 stycznia. Ale to już tematy na odrębne historie...

Katarzyna Nikołajuk